

Com d'insignificant deu sentir-se qui percep una amenaça en les diferències o en la simple existència dels altres.

Pius Alibek

Arrels nòmades, editat per [La Campana](#), és el primer llibre de Pius Alibek, aquest iraquí instal·lat a Catalunya, i amb el qual ens mostra un Irak molt més polièdric i divers que el que apareix als telenotícies. La novel·la narra la història d'un membre de la minoria cristiana a l'Irak, una minoria amb una cultura pròpia i que parla una llengua que no compta amb el suport del seu Estat (no és estrany que s'hagi sentit com a casa al nostre país). El llibre ens mostra que les emocions, problemes, il·lusions i anhels dels éssers humans són bàsicament similars arreu del món, tot i l'artifici d'algunes diferències que molts s'entossudeixen en subratllar. Originaris del nord de l'Irak, la família del protagonista es trasllada al sud per motius de feina del pare. Comença els estudis en un seminari, però, en arribar a l'adolescència, la seva forma d'entendre la vida el distancia de les idees de les autoritats religioses. En resum, el llibre ens ajuda a reflexionar sobre les diferències i semblances entre Orient i Occident.

La seva primera novel·la, Arrels nòmades, ha estat traduïda a l'alemany, l'holandès, el romanès i el castellà. "Jo mateix l'estic traduït a l'àrab. Més que traduir, la reescric", diu. Té dues filles, l'Aya Maria, de set anys, i la Lara, de tres. La seva dona és síria i a casa parlen quatre idiomes: ella l'àrab i el castellà, ell l'arameu i el català. "Les nenes identifiquen l'àrab amb el castellà i l'arameu amb el català, dues llengües imperialistes i dues llengües sotmeses, una curiosa associació". [Riu.] Parlem de llegendes, de religions, de cultures i de sentiments. I de la seva segona novel·la, *El dol del quetzal*.

Diu la llegenda que el quetzal, un ocell que tenia un cant bonic i melodiós, va decidir no tornar a cantar fins que la seva terra oprimida fos alliberada.

El dol del quetzal fa més de cinc-cents anys que dura. Aquest és un ocell amb criteri, collons! Jo l'he vist i és preciós, espectacular, però quan li mires la cara hi veus una ràbia retinguda de fa cinc segles. En conèixer la llegenda vaig tenir el títol de la novel·la abans d'escriure-la.

S'ha parlat molt d'aquest llibre força interessant de l'iraquí Pius Alibek que viu a Barcelona des de l'any 1981. Aquest filòleg i cuiner ens explica les seves vivències personals fins arribar al nostre país. Nascut a Ankawa, al costat de la ciutat d'Erbil, actual capital de l'entitat federal autònoma del Kurdistan. Erbil ja exerceix aquesta capitalitat del Kurdistan iraquí des de després de la Primera Guerra del Golf del 1991 i la declaració del nord kurd com a zona d'exclusió aèria.

Alibek pertany a la minoria assírio-caldea que són els que reivindiquen ser els successors de la població autòctona d'abans de la colonització àrab del segle VII. La llengua pròpia d'Alibek és l'arameu, actualment parlada per unes 500000 persones i estan vinculats a l'església catòlica caldea, unida a Roma. Dins el trencaclosques de les diferents minories cristianes és la més improtant de l'Irak.

L'autor va explicant la seva vida a l'Irak, des d'Ankawa al sud de Bàssora, la seva estada al seminari, Bagdad, Londres, el servei militar i fins l'esclat de la guerra absurda amb l'Iran al 1980. Quan arribi a Barcelona al 1981 ja no tornarà al seu país.

El llibre va deixant palès el poder cada cop més asfixiant del Baas, instaurant un règim totalitari que culminarà amb Saddam Husein. Malgrat això el país encara gaudia d'una important tolerància religiosa al tractar-se d'un règim laic. Després de la invasió de les

potències occidentals, amb la força creixent de l'islamisme, aquest clima de tolerància cap a les minories, excepte el cas dels kurds al nord, ha deixat d'existir i va produint l'emigració d'aquestes minories cristianes cap a altres indrets.

Un llibre de lectura interessant i per reflexionar sobre el futur de l'Iraq, els efectes devastadors del colonialisme, l'islamisme com a ideologia totalitària i l'existència de minories cristianes vinculades a la població originària d'aquesta zona anterior a l'arabització.

Pius Alibek és filòleg i restaurador establert a Barcelona des del 1981. Llicenciat en filologia anglesa a la Universitat de Bagdad i de Barcelona, parla diverses llengües amb fluïdesa (arameu, anglès, àrab, kurd, català i castellà). Compagina la docència i la traducció amb la restauració. Ha publicat diversos llibres, entre els quals destaquem "Arrels nòmades", un relat sobre els seus orígens a l'Iraq, i "El dol del Quetzal", la seva recent novel·la, tots dos escrits en català. El 2004 va rebre la medalla d'Honor de la Ciutat de Barcelona per la seva defensa de la democràcia i del civisme com a formes essencials de vida en societat, i per la seva defensa de la Pau durant la guerra d'Iraq.

Alibek des dels seus diferents camps d'acció defensa el concepte d'identitat, i centrarà la temàtica de la conferència en l'amor cap a les arrels i la pròpia identitat, però també cap a la identitat del país on viu i cap a la seva llengua. Tremendament poètic, Pius Alibek cita en el seu llibre "Arrels nòmades" "No treguis el cap per la finestra. Obre la porta, arrenca les arrels i vola. Només aleshores tindràs la llibertat per estimar totes les terres i totes les persones".

Pius Alibek

Pius Alibek (Ankawa, Iraq, 1955) és escriptor. Llicenciat en Filologia Anglesa, va establir-se a Barcelona el 1981. Com a lingüista es dedica a la docència i als estudis històrics i lingüístics, activitat que compagina amb el seu restaurant de cuina tradicional del seu país d'origen, el Mesopotàmia. Amb motiu del seu activisme en la mobilització ciutadana contra la guerra de l'Iraq de l'any 2003, va rebre la medalla d'honor de la ciutat de Barcelona el 2004.

El seu primer llibre, Arrels nòmades (La Campana, 2010), és una exploració biogràfica sobre la seva infantesa i joventut a l'Iraq. El dol del quetzal (Columna, 2012), en canvi, és un relat de ficció mitjançant el qual l'autor acompanya el lector a un viatge reflexiu sobre múltiples temes, entre els que destaca la construcció d'identitats.

Estem marcats per les nostres pròpies arrels?

Abans d' Arrels nòmades ja tenia aquesta història al cap. Jo visc des de fa trenta anys en una societat com la catalana i hi comparteixo un compromís heretat de grup sotmès. Hi havia

conceptes que m'inquietaven: per què els compromisos heretats han de tenir tant de pes en les nostres vides?

Què més t'inquietava?

Fins a quin punt és important i ens afecta aquest fet? Jo puc sentir-me caldeoassiri i estar disposat a sacrificar la vida per aquest sentiment. Tu pots sentir-te catalana, amb un sentiment de pertinença que sigui una prioritat màxima a la teva vida. Per què? Tu no has triat ser catalana ni jo caldeoassiri.

Tampoc es tria néixer en un país on mani la religió.

I pensar que les religions són una creació divina és continuar vivint en l'error. Als anys setanta les societats superaven la religió i la teocràcia era rebutjada. A partir dels noranta tornem enrere i la religiositat va agafant més importància. Sorgeixen noves esglésies i els radicals religiosos manen molt. George Bush parlava en nom de Déu, parlava del mal. Com pot ser que el representant del país més poderós del Primer Món parli en nom de Déu? I al Tercer Món també es fomenta la religiositat. Què està passant? Què és el que impulsa aquestes persones a donar-li tanta dimensió a la religiositat? Per què tota l'energia la inverteixen a justificar que aquest és el seu destí?

I vas trobar respostes?

Això em va motivar a escriure El dol del quetzal . I vaig conèixer Sargon i Citlali, que eren ideals per parlar d'aquests temes.

Perdó, ¿estàs dient que els vas conèixer?

Perquè no sento que els hagi inventat, no tinc la sensació d'haver-los creat. De sobte, els tenia al cap i, dia rere dia, els anava seguint a veure que feien. Parlava amb ells, els observava i ells anaven fent la seva vida. I la relació era molt desconcertant: cap dels dos em volia explicar que sentien sentia realment l'un per l'altre.

Sargon fugí de la guerra.

A l'Iraq, quan acabaves la carrera universitària anaves a la guerra durant vuit anys! Per això molts joves fugien. I Sargon, a més, pertany a una ètnia sotmesa i a una religió minoritària i això l'empeny encara més a fugir. En totes les societats, quan hi ha una guerra o un conflicte, reben els més febles.

Marxa, però no es reuneix amb la seva família.

Em vaig alegrar molt quan Sargon arriba a Madrid i decideix quedar-se sol: em va donar una particularitat més a les seves vivències i les seves emocions. Si ets amb els teus, encara que sigui a la diàspora, les teves emocions estan manipulades perquè són compartides. Les de Sargon són més pures, més netes, perquè són individuals. En canvi, les emocions de pertinença de la mexicana Citlali són totalment diferents. Aquest contrast els uneix. És el joc que m'han ofert tots dos.

I tu, d'on et sents?

No em sento d'enlloc i sóc de tot arreu. L'obligació de sentir-se d'un sol lloc et limita, et reduceix com a persona. Una cosa és que tinguis uns referents, les arrels no les has de perdre. Però porta-les al cor, no les deixis arrapades a terra. Quan tens les arrels al cor, tot el món és teu.